

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 6/2022-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA VALO & PARTNERS s. r. o., Konštantínova 3, Prešov, proti postupu Krajského súdu v Prešov v konaní sp. zn. 3S/23/2019 takto

rozhodol:

1. Postupom Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 3S/23/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Prešove **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 3S/23/2019 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** mu Krajský súd v Prešove **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Prešove **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevychováje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu v správnom súdnom konaní. Sťažovateľ žiada, aby bolo krajskému súdu prikázané konať bez zbytočných prietahov a aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie 5 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou zo 6. mája 2019 proti žalovanému generálnemu riaditeľovi Zboru väzenskej a justičnej stráže domáha zrušenia jeho rozhodnutia z apríla 2019, ktoré nadväzovalo na predchádzajúce rozhodnutie, ktorým bol sťažovateľ prepustený zo služobného pomeru v tomto zbore. Krajský súd žalobu sťažovateľa doručil žalovanému, ktorý sa k žalobe vyjadril už v júni 2019. Sťažovateľ bol v júli 2019 vyzvaný, aby sa vyjadril k vyjadreniu žalovaného, čo urobil v auguste 2019. Krajský súd výzvou z augusta 2019 vyzval žalovaného na vyjadrenie k vyjadreniu sťažovateľa. Na to žalovaný reagoval podaním zo septembra 2019. Sťažovateľ sa vo veci znova bez výzvy súdu vyjadril podaním z januára 2021. Krajský súd 10. februára 2022 nariadil pojednávanie na 5. apríl 2022, ktoré bolo na žiadosť advokáta sťažovateľa odročené na 10. máj 2022.

III.

3. Sťažovateľ namieta, že o jeho žalobe nebolo rozhodnuté po viac ako 32 mesiacoch od začatia konania a ide o skutkovo a právne jednoduchú vec, k priesťahom žiadnym spôsobom neprispel, no vec je pre neho dôležitá, keďže sa týka skončenia jeho služobného pomeru. Poukazuje na to, že v obdobnej veci možno konanie skončiť v priebehu šiestich až ôsmich mesiacoch. Podľa sťažovateľa krajský súd koná pomaly, čo vplýva na jeho psychiku. Považuje za primerané, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie 200 eur za každý mesiac priesťahov krajského súdu.

4. Krajský súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti poukázal na to, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti nepodal sťažnosť predsedovi súdu, ktorá sa podľa rozhodnutí ústavného súdu považuje za účinný prostriedok nápravy proti priesťahom v súdnom konaní. K priesťahom uviedol, že tieto boli spôsobené zdravotným stavom sudkyň senátu, ktoré mali v senáte o žalobe sťažovateľa rozhodnúť. Okrem toho sa k veci vyjadrila aj sudkyňa, ktorej je vec pridelená ako spravodajkyňa a ktorá rozsiahlo opísala svoje pracovné výkony a poukázala na to, že okrem rozhodovania v správnych veciach rozhoduje aj v rodinnoprávnej agende, na ktorú sa začala špecializovať.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

6. Rozhodovanie o správnych žalobách smerujúcich proti rozhodnutiam štátnej správy patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. Z obsahu spisu nevyplýva, že by krajský súd v konaní riešil zložité, skutkovo sporné otázky, ani nemožno identifikovať právnu náročnosť sporu. V správaní sťažovateľa neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

7. Rozhodujúci bol postup krajského súdu v konaní, v ktorom sa vyskytlo obdobie úplnej nečinnosti v trvaní približne 28 mesiacov, počas ktorých krajský súd nevykonal žiaden úkon. Procesný postup krajského súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, o čom svedčí,

že vo veci nebude rozhodnuté ani po troch rokoch od podania žaloby. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyhovel a vyslovil, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Čo sa týka aplikovateľnosti v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý sa v zásade na správne veci nevzťahuje, treba uviesť, že v správnom súdnom konaní sťažovateľa ide o ukončenie služobného pomeru, pričom sťažovateľ nemá iný prostriedok v civilnom práve, ktorým by sa svojho nároku mohol domáhať, a jeho služobný pomer nie je vo vzťahu k štátu žiadnym spôsobom osobitý, čo vedie k záveru o tom, že na jeho vec možno aplikovať čl. 6 ods. 1 dohovoru (Vilho Eskelinen a ďalší proti Fínsku, rozsudok veľkého senátu, 19. 4. 2007, č. 63235/00). Vzhľadom na to, že o žalobe sťažovateľa nebolo do nálezu ústavného súdu rozhodnuté, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy krajskému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

8. Konanie na krajskom súde začalo ešte v roku 2019 a z dôvodu, že krajský súd vo veci viac ako dva roky nevykonal žiaden úkon, doteraz nie je rozhodnuté vo veci, ktorá nie je žiadnym spôsobom skutkovo alebo právne náročná. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania na krajskom súde, správanie sťažovateľa, ktorý pred podaním ústavnej sťažnosti nepodal sťažnosť predsedovi súdu, a samotný postup súdu, ktorý bol poznamenaný viac ako dvojročnou nečinnosťou, ústavný súd sťažovateľovi priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie 1 000 eur a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

9. Čo sa týka tvrdení krajského súdu o jeho zaťaženosti, personálnom obsadení, počtu rozhodnutých vecí a zdravotného stavu jeho sudcov, treba uviesť, že systémové zlyhania ako personálne problémy alebo množstvo prejednávaných vecí nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa.

10. Čo sa týka ďalšej námietky krajského súdu, treba rešpektovať judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad rozsudky vo veci Ištván, Ištvánová proti Slovenskej republike a Komanický proti Slovenskej republike z 12. 6. 2012), z ktorej vyplýva záver, že sťažnosť predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch nemožno považovať za efektívny právny prostriedok nápravy porušenia práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V.

11. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom v sume 460,90 eur. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov

(ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 181,17), čo spolu s režijným paušálom (2 x 10,87 eur) predstavuje 384,08 eur, k čomu treba vzhľadom na to, že advokát sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 76,82 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu